

**АКТУАЛЬНІ
ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

16 травня 2025 р., м. Одеса

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE INSTITUTION "SOUTH UKRAINIAN NATIONAL PEDAGOGICAL
UNIVERSITY NAMED AFTER K.D. USHYNsky"
MOLDOVA STATE UNIVERSITY
UNIVERSITY OF THE NATIONAL EDUCATION COMMISSION, KRAKOW
VILNIUS UNIVERSITY
JOHNS HOPKINS UNIVERSITY
ODESA NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY
KHARKIV NATIONAL PEDAGOGICAL
UNIVERSITY NAMED AFTER H. S. SKOVORODA
CLASSICAL PRIVATE UNIVERSITY
VASYL' STUS DONETSK NATIONAL UNIVERSITY**

**ACTUAL PROBLEMS
OF PRACTICAL PSYCHOLOGY**

Collection of scientific works
International Scientific and Practical Internet Conference

May 16, 2025

Odesa – 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КОМІСІЇ НАРОДНОЇ ОСВІТИ В КРАКОВІ
ВІЛЬНЮСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ ДЖОНСА ГОПКІНСА
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ
КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

16 травня 2025 року

Одеса – 2025

UDK 001+159.9 (063)
ВБК 72+88.4

Секція III.
**МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ВІЙНИ: ВЕКТОРИ
ДОСЛІДЖЕННЯ, ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ**

ПРОЯВИ РЕАКЦІЙ НА ВАЖКИЙ СТРЕС ТА ПОРУШЕННЯ АДАПТАЦІЇ ДОРОСЛИХ ПІД ЧАС ВІЙНИ	
Івченко Л. І., Мельничук І.В.	193
ГЕНЕРАЛІЗОВАНИЙ АФЕКТИВНИЙ РОЗЛАД: ОСОБЛИВОСТІ КЛІНІЧНОГО ПЕРЕБІГУ ТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЙОГО ПОДОЛАННЯ	
Бернадзіковська Л.О., Фрунзе О.В.	196
ВИРАЗНІСТЬ ПСИХІЧНОЇ ВТОМИ У ХВОРИХ НА ОНКОЛОГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ	
Другаль К.І., Савенкова І.І.	200
ВПЛИВ ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ У КОНТЕКСТІ ВІЙНИ	
Жданова Г. В., Венгер Г. С.	202
МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ВІЙНИ: СТОНС ЯК КЛЮЧ ДО РОЗУМІННЯ ПСИХОГЕННИХ СЕКСУАЛЬНИХ ДИСФУНКЦІЙ	
Заморока А. А.	205
ДЕПРЕСИВНИЙ СИНДРОМ У ПЕРЕБІГУ ПОСТТРАВМАТИЧНИХ СТРЕСОВИХ РОЗЛАДІВ	
Ігнатенко Е.В., Садова М.А.	207
ПРИКОРДОННИЙ РОЗЛАД ОСОБИСТОСТІ ТА ЙОГО ЕТИОЛОГІЯ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ	
Кандалова Д.В., Венгер Г. С.	210
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ ВТРАТИ ТА ГОРЮВАННЯ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	
Крисак А.О., Онищенко О.О.	213
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ НАРКОЗАЛЕЖНИМИ ПАЦІЄНТАМИ	3
Лахута Л.П., Савенкова І.І.	216
ГОСТРА РЕАКЦІЯ НА СТРЕС: АДАПТИВНІ ТА ДЕЗАДАПТИВНІ МЕХАНІЗМИ В УМОВАХ ВІЙНИ	
Богдан Ж.Б., Логвиненко Л.І.	219
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ПРИХИЛЬНІСТЮ ТА РОЗЛАДАМИ КОНСТРУКТУ «ОБРАЗУ ТІЛА»	
Маринюк Г.О., Савенкова І.І.	223
РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЗДОБУВАЧІВ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАСОБАМИ АРТ-ТЕРАПІЇ	
Новська О. Р.	226
ТЕОРЕТИЧНА МОДЕЛЬ КОГНІТИВНИХ ЧИННИКІВ КОПІНГ- ПОВЕДІНКИ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ	
Сивоконь О.Ю.	229
ВІЙНА ЯК СТРЕСОВИЙ ФАКТОР ВПЛИВУ НА ЕМОЦІЙНИЙ СТАН ТА ПІДЛІТКОВУ МОТИВАЦІЮ ДО НАВЧАННЯ	
Цимбалюк І.В., Головська І.Г.	231

та пригнічувати креативність, що значно ускладнює адаптацію та пошук ефективних рішень у кризових ситуаціях. [1]

Війна створює додаткові екзистенційні загрози, що посилюють вплив стресу та призводять до явища «колективної травматизації» всього суспільства.

Найбільш вразливими є військовослужбовці, мешканці прифронтових територій, вимушені переселенці, особи, які втратили близьких чи зазнали фізичних травм, а також люди з обмеженими соціальними та психологічними ресурсами для подолання стресу.

Отже, хронічний стрес має значний вплив не лише на емоційний стан, а й на когнітивні функції, ускладнюючи адаптацію до нових умов. Дисфункція гіпоталамо-гіпофізарно-наднирникової системи сприяє виснаженню організму, поглибленню психічних розладів та збільшенню когнітивних дефіцитів. Це підкреслює необхідність розробки комплексних реабілітаційних заходів, спрямованих на відновлення психічного здоров'я та когнітивних здібностей осіб, які постраждали від стресових впливів.

Література:

1. Горбаченко В. А., Олянін В. В., Лук'янець О. О. Фізіологічні механізми стресу та посттравматичний стресовий розлад // Фізіологічний журнал. – 2024. – Т. 70, № 6.
 2. Духлій П. М., Трофімова Д. О. Вплив війни на психологічний стан громадян України: аналіз емпіричних даних // Психологія особистості. – 2024. – № 68. – С. 24. – DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.68.24>
 3. Злобіна О. Г. Стресові стани населення України в контексті війни: соціально-груповий аналіз // Вісник Національної академії наук України. – 2024. – № 6. – С. 49–56. – DOI: <https://doi.org/10.15407/vsn2024.06.049>
 4. Міністерство охорони здоров'я України. Дослідження психологічного стану населення. – 2022. – Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/v-ukraini-prezentuvali-rezultati-pershogo-z-pochatku-povnomasshtabnoi-vijni-doslidzhennja-psihologichnogo-stanu-naselennja>
 5. Міністерство охорони здоров'я України. Вплив війни на психічне здоров'я. – 2022. – Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/vpliv-vijni-na-psihichne-zdorov%27ja-kolosalnij-viktor-ljashko6>
- Овчар О., Больман С. Результати дослідження «Психічний стан українців під час війни проти Росії» / National Psychological Association of Ukraine. – 2022.

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ВІЙНИ: СТОНС ЯК КЛЮЧ ДО РОЗУМІННЯ ПСИХОГЕННИХ СЕКСУАЛЬНИХ ДИСФУНКЦІЙ

Заморока А. А.

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(м. Одеса, Україна)*

Актуальність. Війна як хронічна психотравмувальна подія значно підвищує рівень психологічної вразливості населення, особливо жінок. Одним із делікатних, але критично важливих аспектів ментального здоров'я є сексуальне здоров'я, яке в умовах війни часто порушується. Незважаючи на поширеність сексуальних дисфункцій, ця тема залишається недостатньо дослідженою в контексті війни. Особливо важливо звертати увагу на сексуальне функціонування як на індикатор загального психологічного стану особистості. Адже

сексуальність є не лише фізіологічною потребою, а й відображенням емоційної безпеки, самооцінки, взаємин і здатності до близькості [5].

СТОСН (синдром тривожного очікування сексуальної невдачі) є цінною моделлю для розуміння механізмів психогенних сексуальних розладів у жінок [4; 5]. Ця модель дозволяє комплексно аналізувати вплив різноманітних психологічних факторів, що можуть спричинити або підтримувати сексуальні дисфункції, що актуалізується в умовах воєнного часу.

Мета дослідження — проаналізувати вплив психогенних чинників за моделлю СТОСН на розвиток сексуальних дисфункцій у жінок в умовах війни, а також окреслити можливі вектори психотерапевтичної підтримки та реабілітації з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб клієнток.

Об'єкт дослідження — сексуальні дисфункції у жінок в умовах війни. Предмет дослідження — психогенні механізми сексуальних дисфункцій за моделлю СТОСН.

Методи. Теоретичний аналіз літератури, зокрема праць А. Бека, Р. Л. Ліхі, С. Джонсона, а також сучасних досліджень із DSM-5-TR та українських публікацій з психосоматики та сексології. У тексті використано узагальнення терапевтичного досвіду з понад 20 кейсами клієнток, які зверталися зі скаргами на сексуальні труднощі в умовах війни. Також було використано спостереження за динамікою стану пацієнток під час терапевтичної роботи та опитування жінок, які зверталися зі скаргами на труднощі у сексуальній сфері під час війни.

Результати. У структурі сексуальних дисфункцій жінок, які перебувають у хронічному стресі, найчастіше виявляються: гіпоактивне сексуальне бажання, аноргазмія, диспареунія, вагінізм, розлад збудження та оргазму. В умовах війни такі порушення можуть набувати затяжного або навіть хронічного характеру. За моделлю СТОСН, ключовими в їх розвитку виступають:

- Соматоформний компонент — тілесні симптоми без органічної основи, зниження чутливості, психосоматичні реакції; також до цього компоненту відносяться напруження в тазовій ділянці, болісні відчуття, труднощі з диханням під час статевого контакту. Часто ці симптоми є результатом блокування тілесної спонтанності та перерваної реакції «тіло-безпека».

- Травматичний компонент — досвід сексуального чи воєнного насильства, втрати, порушення базової довіри. У багатьох жінок після евакуації, бомбардувань або втрачених стосунків з партнерами формується глибока недовіра до тіла, себе та інших людей. У таких випадках сексуальний контакт може сприйматися як загроза або бути повністю заблокованим психікою.

- Особистісний компонент — занижена самооцінка, гіперконтроль, почуття провини, глибокі внутрішні конфлікти, сформовані ще до початку війни. Часто війна лише активує вже наявні схильності: перфекціонізм, страхи бути неприйнятною, непридатною до любові чи близькості.

- Невротичний компонент — синдром тривожного очікування сексуальної невдачі (СТОНС), коїтофобія, нав'язливі думки [2; 3].

- Стресовий компонент — хронічне напруження, втома, втрата почуття безпеки, виключення тіла з досвіду задоволення.

Обговорення. Згідно з сучасними підходами КПТ [2; 4], тілесно-орієнтованої та гуманістичної психотерапії [5], сексуальні дисфункції, викликані психогенними факторами, піддаються корекції через роботу з автоматичними думками, тілесним досвідом, психосексуальними сценаріями. Важливо поєднувати індивідуальну терапію з психоедукацією, нормалізацією досвіду жінки та відновленням контакту з тілом.

Висновки. В умовах війни сексуальні дисфункції у жінок мають виражене психогенне підґрунтя [3; 6]. Модель СТОСН дозволяє комплексно розглядати такі розлади та пропонувати дієві шляхи психокорекції.

Література:

1. Дерев'янка С.П. (2023). Когнітивно-поведінкова терапія: Навчально-методичні рекомендації до спецкурсу для студентів спеціальності «Психологія». Чернігів: НУЧК імені Т. Г. Шевченка.
2. American Psychiatric Association. (2022). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (5th ed., Text Rev.).
3. World Health Organization. (2021). Classification of sexual health and related disorders. Geneva: WHO.
4. Баранова Н.С. (2021). Психотерапія психосексуальних розладів у жінок: сучасні підходи. Журнал практичної психології, 3(10), 42–49.
5. Нікіфорова С. В. (2021). Психологія сексуальності. Вид. 2-ге, допов. К.: Центр учбової літератури.
6. Юрченко Т.В. (2020). Сексуальність і травма: психологічна підтримка жінок. Вісник клінічної психології, 4(8), 64–70.

ДЕПРЕСИВНИЙ СИНДРОМ У ПЕРЕБІГУ ПОСТТРАВМАТИЧНИХ СТРЕСОВИХ РОЗЛАДІВ

Ігнатенко Е.В., Садова М.А.

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(м. Одеса, Україна)*

Проблема вивчення депресивного синдрому у перебігу посттравматичних стресових розладів є актуальною проблемою, як у теоретичному, так і у практичному аспектах. Досліджувана проблема є недостатньо розкрита у сучасній психологічній науці.

Актуальність теми обумовлена значною поширеністю і тяжкістю наслідків. Останнім часом спостерігається різке зростання кількості випадків депресивного розладу, що пов'язують переважно з посттравматичними стресовими розладами. Основними причинами вважаються військовий стан у країні, повітряна небезпека протягом дня та ночі, втрата близьких, зміна місця проживання, економічні труднощі, втрата роботи та житла, зниження соціальної активності, дефіцит спілкування та невпевненість у майбутньому. Посттравматичний стресовий розлад є тяжким психічним станом, який розвивається внаслідок пережиття або свідчення травматичної події. Особи, які страждають на ПТСР, зазвичай стикаються з підвищеною тривожністю, нав'язливими спогадами (флешбеками), нічними кошмарами та намагаються уникати обставин, що асоціюються з